

Børne- og Ungdomsnetværket

enabling
governance

capacitate a/s
Krystalgade 5
1172 Copenhagen K
Denmark
+45 5025 2700
capacitate@capacitate.dk
www.capacitate.dk

Rapport for studiet:

Børn og Unge i det danske Udviklingssamarbejde – Forpligtende fokus og fremtid?

Bettina Ringsing og Lars Udsholt

November 2008

Indholdsfortegnelse

0. Sammenfatning	3
1. Indledning	4
2. Børne- og Ungdomsnetværket	5
2.1 Børne- og Ungdomsnetværkets formål	5
2.2 Den danske ressourcebase	5
2.3 NGO-forum	6
3. Nuværende forankring af børn og unge i Udenrigsministeriet	7
3.1 Børn og unge i UMs strategier og politiske prioriteter	7
3.2 Guidelines	8
3.3 Dialogmøder	8
3.4 Rapportering på B&U området	9
3.5 Human resources og organisering i UM	10
3.6 Børn og unge som prioritetsområde	11
4. Indflydelse på prioriteter i UM	12
5. Tre strategiske valg	13
Integreret tilgang ↔ Særlige indsatser	13
Politisk tilgang ↔ Faglig tilgang	13
Forum ↔ Aktør	14
6. Handlemuligheder	16
Bilag A: Litteraturliste	19
Bilag B: Interviewliste	20
Bilag C: Tværgående udfordringer	21
Bilag D: Forankringen af Børn og Unge i Dansk Udviklingsbistand – et historisk overblik	22
Bilag E: Børn og unge i Sida og Young Lives/DFID	24
Børns rettigheder i Sida	24
Børn og unge i Young Lives/DFID	25
Bilag F: Liste over medlemmer af Børne- og Ungdomsnetværket	26
Bilag G: ToR for studiet Børn og Unge i det Danske Udviklingssamarbejde	27

Forkortelser

BFT	Bistandsfaglig tjeneste, UM
B&U	Børn og unge
DFID	UK Government Department for International Development
FNG	Kontoret for FN og globalt udviklingssamarbejde, UM
HUM	Kontoret for Humanitær bistand og NGO-samarbejde, UM
MDG	Millenium Development Goals
NGO	Non-governmental organisation
Sida	Swedish International Development Cooperation Agency
ToR	Terms of reference
UDV	Udviklingspolitisk kontor, UM
UM	Udenrigsministeriet
UNICEF	The United Nations Children's Fund

0. Sammenfatning

Det faglige netværk Børne- og Ungdomsnetværket ønsker større fokus på børn og unge i dansk udviklingsbistand og har derfor bestilt nærværende studie der afdækker, hvordan netværket kan påvirke udenrigsministeriets arbejde på dette område. Studiet er baseret på interviews med udvalgte interessenter samt et kort desk studie af relevant materiale.

Børne- og Ungdomsnetværket blev dannet i 2001 og har i dag 45 medlemmer. Aktiviteterne understøttes af en bevilling fra udenrigsministeriet. Netværkets mål har siden oprettelsen først og fremmest været kapacitetsopbygning i medlemsorganisationerne med henblik på en faglig styrkelse af arbejdet med børn og unge.

B&U indgår som et blandt i alt syv forskellige prioritetsområde i dansk udviklingsbistand, hvilket afspejles i strategier, guidelines og politiske prioriteter samt, hvordan B&U prioriteres i form af human resources og organisering i UM. Særligt centralt står *Children and Young People in Danish Development Cooperation* (2004) som guidelines for den danske bilaterale og multilaterale bistand til børn og unge. Guidelines opstiller en række principper for støtte til børn og unge samt nogle prioritetsområder for indsatsen. Guidelines er fortrinsvis til brug i Danida og på ambassaderne, men kan også bruges af NGO'er, konsulenter og forskere.

Udenrigsministeriets resultatberetning fra 2007 (resultater for 2006) er første gang, der blev rapporteret specielt på B&U indsatser. Rapporteringen viser, at samtlige 15 programsamarbejdslande i 2006 havde indarbejdet hensynet til B&U i den generelle bistand især indenfor uddannelse og sundhed, og at man i lande som Ghana og Bolivia havde indarbejdet hensynet i alle sektorprogrammer. Rapporteringen afspejler forskellige grader af integration af B&U i forhold til både lande og sektorer.

B&U er i hård konkurrence med andre prioriterede hensyn og områder i UM med i alt 16-18 tematiske emner. UM mener ikke, at der er umiddelbar udsigt til, at der bliver allokeret flere ressourcer til B&U, da ressourcerne i givet fald skulle tages fra et andet tematisk område. Alligevel mener UM, at der generelt er større fokus på børn og unge i dag end tidligere, hvilket især kan observeres ved Afrika Kommissionen, som giver unge et hidtil uset fokus. UM opfatter spørgsmålet om flere ressourcer til B&U området, som har været rejst på flere dialogmøder, som for ensidigt et fokus på "input-siden", hvorimod en mere resultatorienteret tilgang kunne være at B&U bliver mainstreamet i dansk bistand, hvad ministeriet ser som en fælles opgave mellem UM og ressourcebasen.

Rapporten afrundes med at præsentere tre strategiske valg (afsnit 5 og 6), som Netværket bør adressere for at udvikle sit arbejde. Selvom strategierne stilles op overfor hinanden, er der ikke nødvendigvis tale om et enten eller i den virkelige verden, og der kan Der kan sagtens være tale om en blanding af fx to tilgange, og i flere tilfælde kan der være god grund til at kombinere mulighederne.

1. Indledning

Det faglige netværk Børne- og Ungdomsnetværket har besluttet at foretage et studie, der skal assistere Netværket i arbejdet med at opnå større fokus på børn og unge i dansk udviklingsbistand. Målet er at få Udenrigsministeriet til i højere grad, end det er tilfældet i dag, at prioritere og forpligte sig i forhold til arbejdet med børn og unge i udviklingsarbejdet.

Formålet med studiet er at undersøge forskellige muligheder/strategier for, hvordan Børne- og Ungdomsnetværket kan påvirke Ministeriets arbejde med børn og unge som fokusområde i bistanden.

ToR for studiet dækker følgende spørgsmål:

- Hvad skal der til for i højere grad at forpligte Udenrigsministeriet på arbejdet med børn og unge i udviklingen;
- Hvilke muligheder har NGOerne for at øve indflydelse på Ministeriet i forhold til at fremme et mere forpligtende fokus på børn og unge i dansk udviklingsbistand;
- Hvilke scenarier kan der identificeres for en eventuel arbejdsdeling mellem NGOer og Udenrigsministeriet.

ToR dækker over en længere række underspørgsmål, og i aftale mellem Børne- og Ungdomsnetværket og konsulenterne fokuserer studiet på de mest fremadrettede, ligesom det er Netværkets mulige fremtidige roller, der har stået centralt i opgaven (se bilag G for ToR for studiet).

Til indsamling af information er foretaget semi-strukturerede interviews. Der er foretaget interviews med 18 personer, enten individuelt eller i mindre grupper af to-tre personer. Interviewpersonerne er udvalgt af Børne- og Ungdomsnetværket. Seks interviews er udført ved telefon, resten ved personligt møde. Der er foretaget interviews med fem personer fra UM, fem personer fra medlemsorganisationer i Netværket samt netværkskoordinatoren, fem personer fra andre danske aktører (Kønsnet, Aidsnet, konsulent og tidligere programdirektør i Red Barnet) og to udenlandske aktører (Sida og projekt Young Lives/DFID). (Se bilag B for interviewoversigt). Interviewene er foretaget ud fra en løst struktureret interviewguide, designet til hver af de interviewede grupper: UM, Børne- og Ungdomsnetværket og udenlandske aktører. Andre danske aktører er alle blevet interviewet ud fra selvstændige spørgsmål.

En del skriftligt materiale er blevet læst igennem, dels fra Børne- og Ungdomsnetværket (bogudgivelser, rapporter, vedtægter, ansøgning etc.), dels fra Danida (prioriteter i dansk bistand, strategier, performance rapporter, referater etc. jf. bilag A). Desuden er der gennemgået dokumenter fra udenlandske aktører (Sida, Young Lives/DFID jf. bilag E).

Der har været afsat samlet 11 dage til studiet, og der har således været relativt kort tid til interviews, gennemgang af materiale samt til at forfatte rapporten. Der er blevet foretaget forholdsvis få interviews, og det har ikke været muligt ej heller hensigten at validere udsagnene givet i interviewene f.eks. ved at krydstjekke information erhvervet fra interviews i andre fora eller med andre informanter. Endelig, er det i denne form for kvalitativ undersøgelse svært at generalisere resultaterne til at gælde for større grupper fx alle Børne- og Ungdomsnetværkets medlemmer eller hele Udenrigsministeriet. Det har dog heller ikke været intentionen med dette studie at foretage sådanne generaliseringer.

2. Børne- og Ungdomsnetværket

Børne- og Ungdomsnetværket blev dannet i 2001 (bilag D indeholder en oversigt over Netværkets udvikling). I december 2002 bevilgede UM en 3-årig netværksfinansiering på 3,3 mio. kr., og i 2003 ansatte Netværket sin første koordinator. I 2006 opnåede Børne- og Ungdomsnetværket en bevilling på 1,9 mio. kr. til 2. fase af netværkets arbejde. Bevillingen udløber ved udgangen af juni 2009. Netværket har 45 medlemmer (bilag F indeholder en samlet liste over medlemmerne).

2.1 Børne- og Ungdomsnetværkets formål

Formålet med Netværket er:

- Børne- og Ungdomsnetværket har til formål at øge kapaciteten samt videns- og strategiudvikling hos de danske NGO'er, der arbejder med børn og unge som målgruppe i udviklingsbistanden
- Målsætningen er at indgå i systematisk erfaringsudveksling og dokumentation af erfaringer samt at udvikle metoder til arbejdet med børn og unge i bistandsarbejdet med henblik på at øge den faglige kapacitet i NGO-miljøet (Børne- og Ungdomsnetværket, 2005, p. 1).

Netværkets konkrete mål for 2007-2008 er:

1. Børne- og Ungdomsnetværket udgør en platform, der i samspil med centrale aktører, skaber opmærksomhed om de særlige fordringer, der stilles til arbejdet med børn og unge i udviklingsbistanden
2. Medlemsorganisationerne har opbygget den nødvendige kompetence, der gør dem i stand til at udnytte og udveksle børnefaglig viden og erfaringer
3. Børne- og Ungdomsnetværket har tilvejebragt konkrete metoder og redskaber med fokus på arbejdet med børns og unges rettigheder, børns og unges deltagelse og handlekraft/empowerment (Børne- og Ungdomsnetværket, 2006b, p. 7).

Netværkets mål har siden oprettelsen i 2001 først og fremmest været kapacitetsopbygning i medlemsorganisationerne med henblik på en faglig styrkelse af arbejdet med børn og unge. I dag ønsker Netværket at undersøge, om der er andre rum, som Netværket kan udspille sin faglighed i for på den måde at opnå, at B&U kommer højere på dagsordenen i dansk udviklingsbistand. Dette studie kan ses som et led i denne afsøgning.

Det er muligt, at Børne- og Ungdomsnetværket, efter at den nuværende bevilling udløber, ikke kan opnå tilsvarende økonomisk støtte til en videreførelse af Netværket med sin nuværende konstruktion, som omfatter en ansat koordinator på halv tid og en bred vifte af aktivitetstilbud til medlemmerne. Derimod kan Netværket søge om finansiering af enkeltstående netværksaktiviteter (op til kr. 100.000,-) fra Minipuljen.

2.2 Den danske ressourcebase

Børne- og Ungdomsnetværket er en del af den danske ressourcebase på B&U området. Hele ressourcebasen omfatter – udover medlemmerne af Netværket – også forskere på fx Institut for

Pædagogik og Nordiske Afrika-studier samt andre NGOer som fx Ibis. I et omfattende studie foretaget i 1999 i et samarbejde mellem børne- og ungdomsorganisationer og Danida blev den danske ressourcebase kortlagt. Der er ikke siden foretaget en opdatering heraf, men Børne- og Ungdomsnetværket har et klart billede af, hvem den omfatter.

Flere af de interviewede NGOer påpeger, at det er svært at fastholde forskerne, og at et tidligere netværk af forskere på B&U området er opløst. En væsentlig årsag skulle være, at forskere skal fundraise 40-60 % af deres stilling, en situation der gør tiden knap til netværksaktiviteter.

2.3 NGO-forum

NGO-forum er et forum for ikke-kommercielle danske organisationer med interesse for dansk udviklingsbistand. NGO-forum har 32 medlemmer, 12 af Børne- og Ungdomsnetværkets medlemsorganisationer er medlemmer af forummet. Det er som regel organisationernes øverste ledelse, der mødes i NGO-forum.

NGO-forum formål er at deltage i dialogen om dansk udviklingsbistand og Danmarks deltagelse i det internationale udviklingssamarbejde mellem myndigheder, politikere og medier. Særligt har NGO-forum til formål at:

- styrke dialogen mellem danske organisationer
- facilitere dialog og forhandling med relevante danske myndigheder og politikere om udviklingsrelaterede aktiviteter af fælles interesse for medlemsorganisationerne
- sikre medlemsorganisationernes involvering og indflydelse på politikker, budgetter, administrative retningslinjer m.m. af fælles interesse for medlemsorganisationerne (NGO-forum, 2008).

Udenrigsministeriet har haft et ønske om at overdrage forvaltningen af bevillingen til de faglige netværk til NGO-forum, som efterfølgende har accepteret. Det vil sige, at administrationen og prioriteringen af midler til de faglige netværk fremover skal forvaltes af forummet. Målet for NGO-forum er, at denne "selv-forvaltning" giver større fleksibilitet og indflydelse på den faglige kapacitetsopbygning samt et håb om at kunne sikre en bedre koordinering i NGO-miljøet. Forummets 'stående udvalg' skal tage endelig stilling til retningslinjer for støtte til faglige netværk og kapacitetsopbygning i december 2008. Afhængig af hvor hurtigt den nye administration er på plads, vil det være NGO-forum, der skal tage stilling til de faglige netværks fremtidige ansøgninger.

3. Nuværende forankring af børn og unge i Udenrigsministeriet

For at kunne præsentere forslag til hvad der skal til for at forpligte UM yderligere i arbejdet med B&U, har det været nødvendigt at se på, hvordan B&U er forankret i UM i dag. I dette afsnit gør vi rede, hvorledes B&U indgår i UMs strategier, guidelines og politiske prioriteter samt, hvordan B&U prioriteres i form af human ressourcer og organisering i UM. Dette afsnit vil også redegøre for det nuværende samarbejde mellem UM og ressourcebasen på B&U området.

3.1 Børn og unge i UMs strategier og politiske prioriteter

B&U indgår i Udenrigsministeriets strategier og politiske prioriteter. I afsnit 3.1- 3.3 beskriver vi de vigtigste af dem.

Partnerskab 2000 (Danida, 2000) fastlægger de overordnede målsætninger for dansk bistandspolitik. Strategien fremhæver børn og unge som en ressource i udviklingsprocessen: "Danmark vil bidrage til at give børn og unge i udviklingslandene en fremtid, hvor de kan udvikle og udnytte deres menneskelige potentiale til gavn for sig selv og de samfund, de lever i. Børn og unge er den vigtigste ressource, et land råder over til at skabe en bæredygtig udvikling på længere sigt, og de må derfor sikres en central placering i udviklingsaktiviteterne" (p. 44).

Regeringens handlingsplan om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn (Justitsministeriet & Socialministeriet, 2003) er en plan for arbejdet først og fremmest nationalt men også internationalt. Den internationale indsats mod seksuelle overgreb eller misbrug af børn omhandler bekæmpelse af bl.a. organiseret menneskehandel, børnepornografi og sexturisme.

Regeringens udviklingspolitiske prioriteter 2009-2013, (Danida, 2008) fremhæver indsatsen for unge i forbindelse med den forstærkede indsats i Afrika, som bl.a. Afrika Kommissionen er et led i: "Fokus er på vækst og økonomisk udvikling, særligt for ungdommen. At sikre bedre levevilkår for de unge i Afrika er tvingende nødvendigt for bl.a. bedre at udnytte Afrikas potentiale, bekæmpe illegal indvandring til Europa og forebygge fundamentalisme" (p. 4). Derudover fremhæves prioritetsområderne klima, ligestilling og kvinders rettigheder, demokrati og menneskerettigheder, skrøbelige stater, hiv/aids og nærområdeindsatsen. De udviklingspolitiske prioriteter er et rullende dokument, der revideres og vedtages hvert år.

De danske guidelines på B&U området i dansk bistand, *Children and Young People in Danish Development Cooperation* udkom i 2004 og gælder for den danske bilaterale og multilaterale bistand til børn og unge. De omtales i et separat afsnit (se afsnit 3.2).

Endelige er der udkast til *Opdateret strategi for Dansk støtte til Civilsamfundet i udviklingslandene. Strategi og analyse*, Civilsamfundsstrategien (2008), der opstiller en række strategiske mål for den danske støtte til civilsamfundsudviklingen i udviklingslandene. Målene indbefatter bl.a. en særlig vægt på kapacitetsudvikling og fremme af fortalervirksomhed lokalt, nationalt, regionalt og internationalt i samarbejdet med civilsamfundsorganisationer. Derudover prioriteres arbejdet for implementering af internationale konventioner og erklæringer vedrørende menneskerettigheder. Ligeledes vægtes det, at der i skrøbelige situationer samarbejdes med civilsamfundsorganisationer om fremme af bl.a. menneskerettigheder, serviceydelser og konfliktforebyggelse. Endelig slår strategien vigtigheden af Paris Deklarationens principper fast, herunder harmonisering af donorernes indsats samt at udviklingsbistanden skal understøtte partnerlandenes prioriteringer.

3.2 Guidelines

De danske guidelines *Children and Young People in Danish Development Cooperation* (2004) er guidelines for den danske bilaterale og multilaterale bistand til børn og unge. Guidelines opstiller en række principper for støtte til børn og unge samt nogle prioritetsområder for indsatsen. Rammen for støtten er FNs otte MDG mål, og for hvert af målene listes en række prioriteter for støtten. Dokumentet formulerer ikke konkrete mål for arbejdet eller parametre for, hvordan det kan måles, om indsatsen lykkes. Guidelines er først og fremmest beregnet til brug i Danida og på ambassaderne, men det antages samtidigt, at de også kan bruges af NGO'er, konsulenter og forskere.

Guidelines blev udformet efter, at Red Barnet og DUF fik stillet spørgsmål til Udenrigsministeren i Folketinget i marts 2002, om han kunne redegøre for, hvordan regeringen ville udmønte det særlige fokus på børn og unges rettigheder, som var et af de nye initiativer i Partnerskab 2000. Ministeren svarede, at der ville blive udarbejdet en handlingsplan, og i 2004 blev en konsulent ansat til at stå i spidsen for udviklingen af guidelines. Udvalgte NGO'er blev inviteret til at bidrage til processen, og som nævnt tidligere udkom guidelines i december 2004.

Guidelines fremhæver, at monitorering af guidelines' prioriteter vil foregå i lande og sektor assessments, ved hjælp af indikatorer for de årlige virksomhedsplaner og som del af reviews, når støtten udgør en større del af et program eller projekt. Derudover fastsætter guidelines, at feedback på denne performance vil foregå på årlige dialogmøder mellem danske aktører, som tæller bl.a. NGO'er, forskere og Danida. Et sæt terms of reference danner rammen for dialogmøderne, og Børne- og Ungdomsnetværket spiller en speciel rolle ved at indgå i en planlægningsgruppe sammen med Danida.

I forbindelse med guidelines har Børne- og Ungdomsnetværket et ønske om at kunne følge resultaterne af B&U indsatsen i den danske udviklingsbistand bedre. Netværket mener, at de nuværende guidelines uden konkrete målsætninger, gør det svært at monitorere den danske 'performance' og fremskridt, som netop er formålet med de årlige dialogmøder.

Det fastsættes i guidelines, at fem år efter, de træder i kraft, vil der blive foretaget et review af dansk bistand til børn og unge med fokus på a) opnåelse af MDG prioriteter i guidelines, b) fremskridt i bilateral og multilateral udvikling og c) samarbejde mellem danske aktører. Reviewet er planlagt til 2010.

I lighed med situationen vedr. andre prioritetsområder foretager Udenrigsministeriet ikke særskilte initiativer for at sikre, at guidelines anvendes på ambassaderne, og der er ikke i UM eller blandt Børne- og Ungdomsnetværket kendskab til enkelte ambassader, der har iværksat særlige tiltag. Det er således vanskeligt at sige, hvorvidt guidelines har lettet integrationen af B&U i programmerne. Ligesom der ikke foreligger information om, hvorvidt eksistensen af guidelines er kendt blandt relevante ambassademedarbejdere.

En enkelt gang har UM inddraget B&U området i forberedelsen af medarbejdere til udsendelse, og Børne- og Ungdomsnetværket stod for denne forberedelse. Der er i skrivende stund ingen aftale om deltagelse på næste forberedelse.

3.3 Dialogmøder

Som nævnt i det foregående afsnit bestemmer guidelines, at der holdes årlige dialogmøder mellem UM og danske aktører. Møderne planlægges i en dialoggruppe, som består af seks organisationer fra Børne- og Ungdomsnetværket og den B&U ansvarlige i UMs udviklingspolitiske kontor (UDV).

Dialoggruppen mødes ca. fire gange om året, og på dagsordenen er der planlægning af næste dialogmøde, samt informationsudveksling, hvor UM fx informerer om, hvad man laver fra dansk side bilateralt og i EU og FN på B&U området.

Der er afholdt dialogmøder i 2006, 2007 og 2008. Møderne i 2006 og 2007 behandlede emner som bl.a. a) behovet for viden om, hvordan guidelines bruges i praksis, b) hvordan indsatsen for børn og unge monitoreres, c) behov for større viden om harmoniseringens effekt på B&U, det bliver fx sværere at måle den direkte danske effekt af den danske indsats, d) spørgsmålet om hvorvidt guidelines er tilstrækkeligt institutionaliseret og f) budgetanalyse i relation til B&U. Der eksisterer endnu ikke et godkendt referat fra mødet i 2008. Desuden blev man enige om på dialogmødet i 2008, hvor NORAD, Sida og direktøren fra projekt Young Lives/DFID deltog, at tage initiativ til et nordisk samarbejde om B&U. Et første møde mellem Sida, NORAD, Danida og NGO-repræsentanter forventes gennemført inden udgangen af 2008.

Strukturen med dialogmøderne er enestående, idet den hverken findes hos andre faglige netværk eller inden for andre faglige temaer i UM. Den sikrer en løbende dialog mellem UM og ressourcebasen, og giver ressourcebasen rammerne for at følge og diskutere den danske bistand på B&U.

De konsulterede NGO'er fra Børne- og Ungdomsnetværket udtrykker generel tilfredshed med dialogmøderne, der som regel er godt planlagt. De konsulterede repræsentanter fra Udenrigsministeriet, der har deltaget i dialogmøderne, viser ligeledes generel tilfredshed og understreger det gode samarbejde om møderne. Der er også tilfredshed med inddragelse af ressourcebasen, med mødefrekvensen og med deltagerkredsen.

Til møderne inviteres der bredere, end der anvises i ToR, og på det sidste dialogmøde i 2008 var der 70 deltagere, hvilket gav mulighed for deltagelse for alle interesserede parter. De mange deltagere på dialogmødet i 2008 gav dog, ifølge nogle deltagere, mødet en karakter af seminar snarere end en egentlig dialog mellem partnerne, mens andre så dialogmødet som en værdifuld udveksling af erfaringer mellem de forskellige involverede parter indenfor B&U i udviklingssamarbejdet. De konsulterede NGO'er mener dog, at de mange deltagere på dialogmødet i 2008 gav mødet en karakter af seminar snarere end en egentlig dialog mellem partnerne.

Der er ligeledes generel tilfredshed blandt NGO'erne med UM's fremmøde på dialogmøderne. Der kan dog være en tendens til, at dialogmøderne i særlig grad tiltrækker fagligt engagerede fra organisationerne, mens NGO-ledelserne kun i ganske begrænset omfang deltager.

Flere sætter pris på dialogmøderne som et sted, hvor NGO'er, UM og andre relevante aktører mødes. Netværket nævner betydningen af møderne for især de mindre NGO'er i Netværket, der ikke til dagligt har kontakt til UM. Deltagelsen giver dem en stærkere fornemmelse af at være en del af den faglige dialog og udfordringer.

Der lyder dog også en kritik af møderne. Børne- og Ungdomsnetværket mener, at dialogmøderne er temmelig uforpligtende, der bliver ikke fulgt op på forslag og diskussioner, og der bliver ikke lavet nogen aftale om, hvad der skal ske fra det ene møde til det næste. Endvidere er referatet fra dialogmøder meget lang tid undervejs.

3.4 Rapportering på B&U området

B&U er et såkaldt prioritetsområde i dansk bistand. Det betyder, at temaet skal inkluderes i bistanden, hvor det er relevant. Der er seks andre prioritetsområder: erhverv, international handel,

klima, reproduktiv sundhed, hiv/aids, oprindelig folks rettigheder, og forebyggelse af voldelige konflikter. Der skal rapporteres på temaerne hvert andet år (erhverv og hiv/aids dog hvert år) fra ambassaderne, første gang der blev rapporteret på børn og unge var i 2006. Der er også en række andre prioritetsområder fx minerydning og kultur, dem rapporteres der imidlertid ikke særskilt på, da de betragtes som meget snævre.

Derudover er der de tværgående hensyn, som er de vigtigste temaer, og dem der har mest vægt i dansk udviklingsbistand: ligestilling, god regeringsførelse/menneskerettigheder/demokrati og miljø. Sammen med hiv/aids skal de tværgående hensyn tænkes ind i al dansk bistand, og ambassaderne rapporterer på disse hvert år.

Resultatberetningen fra 2007 (resultater for 2006) er den seneste rapport om resultaterne i dansk udviklingsbistand. Det er første gang, der blev rapporteret specielt på B&U indsatsen. Rapporteringen viser, at samtlige 15 programsamarbejdslande i 2006 havde indarbejdet hensynet til B&U i den generelle bistand især indenfor uddannelse og sundhed, og at man i lande som Ghana og Bolivia havde indarbejdet hensynet i alle sektorprogrammer. I syv lande støttes særlige aktiviteter for B&U udenfor sektorprogrammerne, fx støtter Danmark i Ghana en fond til unge, og i Nicaragua gives der støtte til en børneombudsmand.

Rapporteringen afspejler forskellige grader af integration af B&U i forhold til både lande og sektorer. Det er svært at få indblik i det konkrete udkomme af bistandsindsatsen ved at læse rapporten. Både UM og Netværket giver udtryk for, at rapporteringen kan forbedres.

Udenrigsministeriet har på forespørgsel ikke kunnet henvise til en enkeltstående rapport, der kunne ses som udtryk for 'best practice'. Der er således ikke noget "model-land", som er specielt velegnet til geografisk eller tematisk erfaringsudveksling eller replikation.

UM fremhæver, at når Danmark – i forlængelse af Paris deklARATIONEN – sammen med andre donorer giver budgetstøtte til modtagerlandet, er det vanskeligt at måle direkte på konkrete resultater, som Danmark har opnået. Harmonisering og budgetstøtte kan ligeledes have betydning for B&U indsatsen, idet fokus flyttes fra de enkelte donorer til myndigheder i udviklingslandene. Disses lydhørhed overfor hensyn til børn og unge får derfor en voksende betydning. Samtidig er det Netværkets erfaringer, at institutioner med ansvar for dette område ofte hører under svage ministerier med få ressourcer. Børn og unge i samarbejdslandene har ofte meget få muligheder for at sætte sig selv på dagsordenen, hvilket gør behovet for et stærkt civilsamfund med organisationer, der taler børns og unges sag, endnu større.

3.5 Human resources og organisering i UM

I UM er B&U forankret i UDV. En fuldmægtig i UDV har således B&U som sit ansvarsområde og bruger 10-15 % af sin tid på området. Medarbejderen varetager bl.a. kontakten til de danske EU- og FN-repræsentationer og koordinerer i den forbindelse bl.a. danske høringsvar i UM, ligesom den pågældende har ansvar for at afholde de årlige dialogmøder med den danske ressourcebase.

Det er Netværkets opfattelse, at der mangler kontinuitet på posten, da den ansvarlige person skiftes ud hvert år. UM forklarer, at medarbejdere i UDV er generalister og skifter ansvarsområder hvert eller hvert andet år, da de skal have et bredt kendskab til metoder og strategier på forskellige områder, inden de sendes ud på ambassader.

Der er ingen særskilt B&U normering i bistandsfaglig tjeneste (BFT), som der er på fx decentralisering, vand & sanitet og uddannelse. Men der eksisterer interesse for og nogen

ekspertise indenfor for B&U hos andre områder i BFT som fx reproduktiv sundhed, uddannelse og køn & ligestilling. Derudover har andre kontorer berøring med B&U inden for forskellige temaer, det gælder fx for hiv/aids i kontoret for FN og globalt udviklingssamarbejde (FNG). Endvidere er der indenfor køn og ligestilling områder, der berører B&U som fx i arbejdet med piger og uddannelse, men der er i den forbindelse ikke et egentligt samarbejde med den B&U ansvarlige fra UDV eller den danske ressourcebase.

Endelig har ansatte på de danske repræsentationer løbende ansvaret for at varetage hensynet til B&U i forskellige aktuelle sager som fx hensynet til børn i væbnede konflikter, der var én af mærkesagerne for Danmarks engagement under det danske medlemskab af FNs Sikkerhedsråd i 2005.

Hvor Netværket har kontakt til UDV, har de enkelte organisationer, der arbejder med B&U, kontakt til Humanitær bistand og NGO-samarbejde (HUM). De konsulterede NGO'er udtrykker generel tilfredshed med samarbejdet med begge kontorer.

Udenrigsministeriet er bevidst om, at Børne- og Ungdomsnetværket er en civilsamfundsaktør, der ønsker at fremme deres interesse i forbindelse med UMs prioriteter og indsatser. Der eksisterer samtidig en vis forståelse for, at Netværket ser med kritiske øjne på B&U indsatsen i det danske udviklingsarbejde. UM opfatter ressourcebasen som en faglig ressource, som UM gerne vil benytte mere end tilfældet er i dag. UM udtrykker ønske om et samarbejde mellem ressourcebasen og UM om den udfordring, UM ser i at indarbejde og operationalisere B&U i dansk bistand (dette uddybes i afsnit 3.6), samt et samarbejde i form af faglige inputs, når der skal udarbejdes høringssvar fra UM til internationale instanser som EU eller FN.

3.6 Børn og unge som prioritetsområde

Som nævnt tidligere er B&U et prioritetsområde i UM med et sæt guidelines for arbejdet. Derudover skal ambassaderne rapportere på B&U indsatsen hvert andet år. Det vil sige, at B&U er på dagsordenen, og området har udviklet sig, siden det blev en del af Partnerskab 2000.

Men B&U er i hård konkurrence med andre prioriterede hensyn og områder i UM. Der er i alt 16-18 tematiske emner alt efter, hvordan de defineres, og der eksisterer et "aspect-overload", som UM betegner det, da der er mange hensyn at tage på samme tid. Samtidig eksisterer der ikke et særligt stort pres for, at få B&U højere på dagsordenen.

UM mener ikke, at der er umiddelbar udsigt til, at der bliver allokeret flere ressourcer til B&U, da ressourcerne i givet fald skulle tages fra et andet tematisk område. Alligevel mener UM, at der generelt er større fokus på børn og unge i dag end tidligere, hvilket især kan observeres ved Afrika Kommissionen, som giver unge et hidtil uset fokus, ved øgede ressourcer til Fast Track Initiative (et internationalt samarbejde der sigter på øgede ressourcer til grundskoleuddannelse) og ved en ubeskåret støtte til UNICEF.

UM opfatter spørgsmålet om flere ressourcer til B&U området, som har været rejst på flere dialogmøder, som et alt for ensidigt fokus på "input-siden". En mere resultatorienteret tilgang ville for UM være at spørge til, hvordan B&U bliver mainstreamet i dansk bistand. UM ser en fælles opgave mellem UM og ressourcebasen heri. Et første tiltag i denne forbindelse, foreslår UM, kunne være et møde mellem de faglige konsulenter for at drøfte, i hvilke sektorer det vil være mest relevant at fokusere på B&U.

4. Indflydelse på prioriteter i UM

For at svare på hvad der skal til for at forpligte UM på arbejdet med børn og unge i udviklingen, har vi valgt at se på, hvilke faktorer, der har indflydelse på, hvad ministeriet prioriterer. Vi har gennem studiets interviews kunne identificere flere faktorer, der har indflydelse på UMs dagsorden.

Vedtagne strategier og politiske prioriteter afstikker rammen for det langsigtede perspektiv i dansk udviklingsbistand. Som vi så i afsnit 3.1, er de vigtigste for B&U området Partnerskab 2000, Regeringens udviklingspolitiske prioriteter og guidelines for B&U i dansk udviklingssamarbejde.

Derudover er den aktuelle politiske internationale dagsorden med til at afgøre, hvad UM prioriterer. Således har fx MDG målene stor indflydelse på prioriteterne i dansk bistand, hvilket afspejles i indsatsen for fx kvinder, hiv/aids og uddannelse. Men også pludseligt opståede udfordringer som dette års globale fødevarekrise og sidst den verdensomspændende finansielle krise bliver givet prioritet i udviklingsarbejdet, hvilket fordrer en fleksibilitet i brugen af menneskelige ressourcer på andre temaer i UM. Det stærke fokus på klima i øjeblikket på grund af klimakonferencen i 2009 har også sat sit fingeraftryk på bistanden og vil gøre det de næste 1 ½ år.

Ministres interesse, især udviklingsministerens, har betydning for UMs organisering, aktiviteter og budgetter. Fx er den forøgede prioritering af kvinder især i Afrika et udtryk for både statsministerens og udviklingsministerens særlige interesse. Det har medført ekstra midler til bistandsindsatser på ambassaderne, en innovativ NGO-pulje til projekter med kvinder i Afrika som målgruppe, og et specielt task force i FNG/BFT.

Ligeledes kan NGOers kampagner og politiske indsatser have effekt på UMs beslutninger. Humor mod Aids kampagnen ført an af Folkekirkens Nødhjælp for en større prioritering af hiv/aids i dansk bistand forløb over flere år i 2002-2006 foranledigede i et samarbejde med bl.a. politikere, at folketinget i perioden debatterede emnet i flere omgange. Kampagnen opnåede bl.a. en fordobling af midlerne til hiv/aids-området, et større fokus på behandling i bistanden og et løfte om en grundigere og mere gennemsigtig rapportering af resultaterne af hiv/aids-indsatsen i udviklingsbistanden. Organisationerne bag kampagnen er alle medlemmer af det faglige netværk Aidsnet. Et andet eksempel på, at NGOers kampagne-aktiviteter kan have effekt, er, som nævnt tidligere i rapporten, da Børne- og Ungdomsnetværket bevirkede, at der blev stillet spørgsmål til udenrigsministeren, om hvordan man tænkte at udmønte fokuset på børn og unge i Partnerskab 2000. Det førte til udarbejdelsen af *Guidelines for Children and Young People in Danish Development Cooperation* (dec. 2004).

Erfaringer viser desuden, at udgivelser af strategier og/eller guidelines bevirker, at et tema har særlig bevågenhed i årene umiddelbart efter, hvorefter opmærksomheden daler. Det samme kan være tilfældet, når der sker en opdatering, genskrivning eller evaluering af strategier og/eller guidelines.

5. Tre strategiske valg

I dette afsnit beskriver vi, hvordan Børne- og Ungdomsnetværket kan udvikle sit arbejde ved at forholde sig til tre strategiske valg. Strategiernes beskrives som parvise sammenstillinger af forskellige tilgange i dansk udviklingsbistand eller *raison d'être* for netværk. Selvom de tre valgmuligheder præsenteres som "rene" konstellationer af forskelligheder eller modsætninger, er der ikke nødvendigvis tale om et enten eller i den virkelige verden. Der kan sagtens være tale om en blanding af fx to tilgange, og i flere tilfælde kan der være god grund til at vælge en kombination. Tabel 1 giver en oversigt over de strategiske valg.

Integreret tilgang ↔ Særlige indsatser

Det første strategiske valg står på den ene side mellem en integreret tilgang til B&U i udviklingsbistand og særlige indsatser på den anden. En integreret tilgang, eller *mainstreaming*, forstår B&U som en integreret del af alt udviklingssamarbejde. Som eksempel vil det her være vigtigt, at lige meget hvilke sektorprogrammer, der er tale om, så vil perspektivet på B&U skulle indarbejdes. Det bliver centralt at tilgodese børns og unges behov i design, implementering og monitorering af politikker og indsatser. I tillæg til det mere generelle spørgsmål om, "hvordan sikrer vi størst effekt for fattige af en given indsats" vil der således skulle foretages en konkret vurdering af "hvordan sikrer vi størst effekt for (fattige) børn af en given indsats".¹

Hvis man støtter B&U ved særlige indsatser, er det fordi, der er specielle områder, hvor der er brug for en ekstra indsats. Særlige indsatser kan være rettet mod at skabe ændringer af et lands institutioner, nationale politik eller lovgivning samt mod at påvirke de ressourcer, der tildeles B&U området i det enkelte land. Konkrete eksempler på særlige indsatser kan være bekæmpelse af børnearbejde, støtte til en børneombudsmand eller implementering af national lovgivning, der beskytter børn og unge, og støtte til monitorering af Børnekonventionen og den efterfølgende rapportering til komiteen i Geneve.

Der er ikke tale om en enten eller strategi, og en integreret tilgang udelukker ikke særlige indsatser. I mange tilfælde kan der være gode argumenter for en komplementær tilgang. Men Netværket bør mere tydeligt gøre sig klart, hvornår man i sit arbejde advokerer for 'mainstreaming', og hvornår man ønsker at fremme mere fritstående aktiviteter.

Politisk tilgang ↔ Faglig tilgang

Det andet strategiske valg vedrører valget mellem at have en politisk dagsorden som kernen i Netværkets tilgang og at promovere fagligheden i arbejdet med B&U. Den politiske tilgang kan fx indeholde et tydeligt fokus på at fremme børns og unges rettigheder, der bl.a. fremgår af Børnekonventionen, som en del af udviklingsarbejdet. En fattigdomsreducerende og bæredygtig udvikling kræver børns og unges deltagelse, da de har mulighed for at gennemføre den langsigtede indsats. Desuden er børns og unges behov og interesser forskellige fra voksnes, og børn og unge er en gruppe, der kan være særligt udsat. Den politiske tilgang er samtidig et ønske om, at der bliver lavet "mere" på B&U området, og at der bliver tilført flere ressourcer til arbejdet i organisationsstrukturen (fx et Team børn og unge i UM), i den strategiske prioritering (fx en strategi eller action plan på B&U området) og i den konkrete indsats (fx flere – måske øremærkede – midler

¹ Spørgsmålene er inspireret af Danida, "Ligestilling i dansk udviklingsbistand. Strategi", 2004. Overvejelse om *mainstreaming* hhv. mere fritstående indsatser på B&U området kan i øvrigt med fordel trække på de parallelle diskussioner vedr. GAD hhv. WID indsatser for at fremme kvinders ligestilling.

til B&U på repræsentationerne). Dette vil kræve et arbejde drevet af politiske sager og argumenter, der er rettet mod ministre og relevante politikere.

På den anden side indikerer den faglige tilgang et ønske om at forbedre kvaliteten af indsatsen på B&U i dansk bistand. Fokus er at styrke de faglige vinkler i implementeringen af B&U hensynet samtidigt med, at indsatsen løbende følges og vurderes med henblik på justeringer og forbedringer. Netværkets medlemsorganisationers solide og forskelligartede erfaringer med B&U arbejdet danner baggrund for denne tilgang, og som faglig ressource spilles der ind i bestræbelser på at kvalificere den danske udviklingsbistand på området. Det er en værdifuld ressource set i lyset af den knappe viden og forskning på B&U området. Eksempler på denne tilgang er indflydelse på operationalisering af guidelines på B&U området, styrkelse af den faglige kapacitet i Danida og på repræsentationerne og bidrag til at udvikle relevante indikatorer samt i øvrigt styrke rapporteringen på dette område.

Beskrivelsen viser de to forskellige tilgange i en adskilt og ren form. Heller ikke her er der tale om et enten eller, og det er muligt at have en strategi, der består af en kombination af en politisk og en faglig tilgang. I sit mandat har Børne- og Ungdomsnetværket hidtil haft vægten på den faglige profil, og en mere politisk profil fordrer overvejelser om arbejdsdelingen mellem Netværket på den ene side og NGO-forum på den anden side.

Forum ↔ Aktør

Det tredje strategiske valg har vi kaldt 'forum – aktør'. Valget mellem forum eller aktør er væsentligt, når det gælder Netværkets selvforståelse. Det har ikke været nærværende studies opgave at vurdere behovet for at skærpe Netværkets identitet og selvforståelse. Det bliver dog væsentligt, at medlemsorganisationerne tager stilling til "hvad Netværket laver", når nye handlerum bliver undersøgt og besluttet.

Valget står imellem at have en identitet som forum eller at fungere som aktør i verden på vegne af medlemsorganisationerne. Har netværket en forum-identitet, ser det hovedsageligt indad med det formål at støtte medlemsorganisationerne i deres udvikling og gennemførelse af det faglige arbejde med B&U. Drivkraften i netværket er kapacitetsopbygning (kurser, seminarer mv.), informations- og erfaringsudveksling og muligheden for at mødes med ligesindede.

Heroverfor står identiteten som aktør. Her forstår medlemsorganisationerne netværket som et godt afsæt for fælles advocacy. Det agerer som en enhed med et klart og stærkt mandat fra medlemmerne til at tale organisationernes sag overfor andre aktører. Målet er at skabe forandringer, der fremmer netværkets (formulerede) dagsorden i forhold til B&U i dansk bistand.

Table 1: Tre strategiske valg

Integreret tilgang	Særlige indsatser
<ul style="list-style-type: none"> • B&U er en integreret del af alt udviklingssamarbejde • Perspektivet på B&U skal indarbejdes i alle sektorprogrammer • Hvordan sikrer vi størst effekt for fattige børn af en given indsats 	<ul style="list-style-type: none"> • Områder hvor der er brug for ekstra indsats • Ændringer i institutioner, national politik/lovgivning eller i ressourcer, der tildeles B&U området • Fx bekæmpelse af børnearbejde, støtte til børneombudsmand, implementering af lovgivning, der beskytter B&U
Politisk tilgang	Faglig tilgang
<ul style="list-style-type: none"> • Fremme børns og unges rettigheder i udviklingsarbejdet • Børns og unges behov og interesser forskellige fra voksnes, + kan være en særlig udsat gruppe • Lave "mere" på B&U området, flere ressourcer til B&U, fx Team børn og unge i UM, strategi/action plan på B&U eller flere øremærkede midler til ambassaderne 	<ul style="list-style-type: none"> • Forbedre kvaliteten af indsatsen på B&U i dansk bistand • Styrke de faglige tilgange, følge og vurdere indsatsen løbende • Operationalisering af guidelines på B&U, styrkelse af faglige kapacitet i UM/ambassader, styrkelse af rapportering
Forum	Aktør
<ul style="list-style-type: none"> • Ser indad • Støtte til medlemsorganisationer i udvikling af det faglige arbejde • Målet er kapacitetsopbygning, erfaringsudveksling og mulighed for at møde ligesindede 	<ul style="list-style-type: none"> • Ser udad • Agere med klart og stærkt mandat på vegne af medlemsorganisationerne overfor andre aktører • Målet er at skabe forandringer, der fremmer netværkets (formulerede) dagsorden i forhold til B&U i dansk bistand

6. Handlemuligheder

Vi afslutter rapporten med at anbefale en række handlemuligheder. Mulighederne relaterer sig til de strategiske valg beskrevet i afsnit fem. Hvilke muligheder, der er mest oplagte for Børne- og Ungdomsnetværket, vil derfor afhænge af, hvilke strategiske valg Netværket foretager. Handlemulighederne skal ikke ses som anbefalinger for valg af én strategi frem for en anden. De konkrete strategiske valg må Netværket naturligvis selv tage. Tabel 2 er en oversigt over handlemulighederne.

Integreret tilgang ↔ Særlige indsatser

- En integreret tilgang fordrer, at Børne- og Ungdomsnetværket løbende monitorerer nye tiltag indenfor dansk udviklingspolitik, fx udarbejdelse af en ny landestrategi for et af programsamarbejdslandene, udgivelse af den årlige rapport om målopfyldelse i dansk udviklingsbistand og forberedelse af nye sektorprogrammer.
- Det kan på denne baggrund være nødvendigt for Netværket at vælge særlige programsamarbejdslande (fx der hvor flere af Netværkets medlemsorganisationer selv er aktive) eller sektorer med særlig B&U relevans (fx uddannelse) for i praksis at kunne håndtere denne tilgang. Netværket kunne fx prioritere sådanne områder i 1-2 år ad gangen.
- Særlige indsatser vil formentlig afføde forventninger til Netværket om, at man er i stand til at præsentere relevante pilotprojekter/forslag, der forventes at have speciel betydning for udviklingen af særlige B&U indsatser. Her vil Netværket med fordel kunne vælge at fokusere sin indsats indenfor bestemte områder, hvilket dog forudsætter enighed blandt medlemsorganisationerne.

Politisk tilgang ↔ Faglig tilgang

Netværket kan vælge en strategi med vægt på den politiske tilgang. Målet er, at der bliver lavet mere på B&U området, og at der bliver tilført flere ressourcer til arbejdet i organisationsstrukturen, i den strategiske prioritering og i den konkrete indsats. Før end dette kan opnås, bliver det nødvendigt, at der sker en stærkere politisk prioritering af B&U i UM, end tilfældet er i dag. For at ændre den nuværende situation er det nødvendigt at få udviklingsministeren og/eller andre politikere til at støtte ideen om, at der er behov for en yderligere prioritering af B&U i dansk bistand. Arbejdet kan gribes an på flere måder, herunder:

- Man kan udnytte udviklingsministerens interesse sig for børn og unge i dansk bistand og hendes forståelse for vigtigheden af B&U for udviklingen, samt holde hende og/eller andre ministre/politikere fast på løfter, de måtte give på området.
- Man kan skabe politisk debat om vigtigheden af B&U i dansk bistand, fx skabe sager med fokus på B&U, der med gode argumenter trækker opmærksomhed til emnet, og lave links mellem B&U sager og andre bistandspolitiske temaer, der har høj prioritet.

Det er muligt, at budgetstøtten til samarbejdslandene gør arbejdet for en yderligere politisk prioritering af B&U mere komplekst, og at en indsats overfor myndighederne i udviklingslandene derfor bliver nødvendig.

- På den baggrund kan det være relevant, at Netværkets medlemsorganisationer styrker samarbejdspartnere i udviklingslandene, så de bliver i stand til bedre at påvirke

myndighederne i de pågældende lande med det formål at opnå højere prioritering af B&U.

Vælger Netværket at fokusere på at styrke den faglige kvalitet i arbejdet med B&U i dansk udviklingsbistand, hvor det er de faglige valg og tilgange i det konkrete arbejde med børn og unge, som ønskes forbedret, er der flere muligheder, herunder:

- Dialogmøderne kan gives en faglig profil med skarpere fokus på fx monitorering af B&U indsatser i dansk bistand og læring af erfaringer fra konkrete indsatser. I den forbindelse kunne man gøre spørgsmålet om, hvordan man måler på opnåelse af intentioner i guidelines, til en central del af det kommende review.
- Tage initiativ til i samarbejde med UM at samle de faglige konsulenter i BFT med henblik på en drøftelse om, hvordan B&U operationaliseres i dansk udviklingsbistand.
- Deltage i den aktuelle politiske dagsorden. Et eksempel er Afrika Kommissionen, som har et stærkt og hidtil uset fokus på unge. Betragt Kommissionen som et "politisk vindue", et arbejde, om end den politiske opmærksomhed er tidsbegrænset, der sikkert får betydning for prioriteterne i dansk bistand fremover.

En tydeligere faglig profil vil formentlig medføre, at Netværket i højere grad skal trække på de af medlemsorganisationerne, som har et eget engagement i at støtte og gennemføre udviklingsarbejde i Syd. Det bør medføre overvejelser om balancen i Netværkets samlede aktivitetsprofil i lyset af, at en del af medlemsorganisationerne ikke har et sådant engagement og derfor kan opleve at blive marginaliseret.

Forum ↔ Aktør

Børne- og Ungdomsnetværkets mål er først og fremmest at styrke læring og kompetenceopbygning i medlemsorganisationerne. Netværkets medlemsorganisationer er enige i ønsket om, at B&U skal på dagsordenen i dansk bistand, men advocacy har indtil nu ikke været en del af Netværkets kommissorium. Hvis Børne- og Ungdomsnetværket vil være en stærkere advocacy aktør, vil det krævet flere ting, herunder:

- Beslutter man sig for at give Netværket et øget advocacy mandat, bliver det nødvendigt i højere grad at inddrage organisationernes ledelse, da advocacy, i modsætning til hvad der er tilfældet med kapacitetsopbygning, må relatere sig til organisationernes øvrige advocacy agenda, ledelse og bagland. Det vil på den anden side kræve, at lederne i organisationerne i højere grad involverer sig i B&U området også i dialogen med UM.
- Det er nødvendigt at overveje, i hvilken struktur advocacy arbejdet skal foregå. Skal det være Netværket i sin nuværende form? Kræver det deltagelse fra alle Netværkets medlemmer? Vil man bruge NGO-forum som afsæt for advocacy arbejdet? Under alle omstændigheder vil et øget advocacy arbejde fra Netværkets side kræve en form for arbejdsdeling eller et samarbejde med NGO-forum for at undgå overlap. Fx har NGO-forum besluttet også at bidrage aktivt i Afrika Kommissionens arbejde.
- Inden Netværket indleder et advocacy arbejde, indebærer det, at medlemsorganisationerne er enige i, hvad der er problemet, og hvad der præcist ønskes opnået. Derefter følger en udarbejdelse af plan, der lægger sig fast på midler, aktiviteter og tidsperspektiv. Det er vigtigt at have indsigt i, hvilke strategier der har

størst effekt i forhold til den sag, man arbejder med, og den målgruppe, man forsøger at påvirke.

Tabel 2: Handlemuligheder

Integreret tilgang	Særlige indsatser
<ul style="list-style-type: none"> • Monitorere nye tiltag indenfor dansk udviklingspolitik, fx nye landestrategier, årlige resultatrapporter, nye sektorprogrammer • Vælge særlige programsamarbejdslande eller sektorer med særlig B&U relevans • Prioritere områder 1-2 år ad gangen 	<ul style="list-style-type: none"> • Præsentere relevante pilotprojekter/forslag med speciel betydning for udviklingen af B&U indsatser • Fokuserer indsats indenfor bestemte områder
Politisk tilgang	Faglig tilgang
<ul style="list-style-type: none"> • Der skal flere ressourcer til B&U området => den nuværende politiske prioritering af B&U i UM skal styrkes => nødvendigt med politisk støtte til ideen • Udnytte udviklingsministerens interesse for børn og unge, holde hende og andre fast på løfter • Skabe politisk debat om vigtigheden af B&U i dansk bistand • Styrke samarbejdspartnere i fortalervirksomhed overfor nationale myndigheder 	<ul style="list-style-type: none"> • Den faglige kvalitet i arbejdet med B&U i dansk bistand skal styrkes • Skarpere faglig profil på monitorering og erfaringsudveksling på dialogmøderne + emne for review 2010: hvordan måler man på opnåelse af guidelines? • Samarbejde med faglige konsulenter i UM om hvordan B&U operationaliseres i dansk bistand • Deltage i den aktuelle politiske dagsorden med henblik på faglig indflydelse. Fx Afrika Kommissionen
Forum	Aktør
<ul style="list-style-type: none"> • Styrke kapacitetsopbygning og erfaringsudveksling • Styrke det strategiske samarbejde med andre aktører, fx i udlandet 	<ul style="list-style-type: none"> • Inddrage organisationernes ledelse • Bestemme i hvilken struktur advocacy arbejdet skal foregå: Netværket i sin nuværende form, alle/udvalgte organisationer, arbejdsdeling/samarbejde med NGO-forum? • Udforme strategi for advocacy arbejdet: hvad ønsker man præcist at opnå, hvilke midler, aktiviteter og tidsperspektiv ønsker man at bruge?

Bilag A: Litteraturliste

Børne- og Ungdomsnetværket (2005), Vedtægter for Børne- og ungdomsnetværket (vedtaget 10. oktober 2001, revideret 9. marts 2005), (ikke publiceret dokument), København.

Børne- og Ungdomsnetværket (2006a), Børn og unge i udviklingsbistanden – en håndbog om rettighedsorienteret udviklingsarbejde for og med børn og unge, København.

Børne- og Ungdomsnetværket (2006b), Ansøgning til Danida om midler til støtte til netværket 01.01.2007 – 31.12.2008.

Børne- og Ungdomsnetværket (2008), brev til Udviklingsministeren 6. maj og svaret 9. juli, København.

Crawford, Peter I.(1999), Undersøgelsen af børn og unge i dansk NGO-bistand, Dansk Ungdoms Fællesråd, København.

Grauballe, L. og Balslev M. (1998), Mere end den halve verden – børn og unge i dansk udviklingsbistand. Dansk Ungdoms Fællesråd, Skive.

Justitsministeriet og Socialministeriet (2003), Regeringens handlingsplan om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn, København.

Madsen, H. L. (2007), Current Modalities and Future Scenarios, ikke publiceret rapport (om danske NGO netværk). København

NGO-forum (2008), Referat af NGO-forums årsmøde, 16. september 2008, tilgængelig på: http://www.ngoforum.dk/index.php?mode=read&menu_id=3&txt_id=3 (side besøgt d. 4. november 2008).

Sida, (2000), The Rights of the Child in Swedish Development Cooperation, Göteborg.

Udenrigsministeriet (2000), Danmarks udviklingspolitik. Strategi. Partnerskab 2000, København.

Udenrigsministeriet (2004), Children and Young People in Danish Development Cooperation, København.

Udenrigsministeriet (2006), Referat fra Dialogmøde: Børn og unge i udviklingssamarbejdet, d. 31. marts 2006, ikke publiceret dokument

Udenrigsministeriet (2007a), Annual Performance Report 2006, København.

Udenrigsministeriet (2007b), Referat fra Dialogmøde 2007: Børn og unge i udviklingssamarbejdet, 20. april 2007, ikke publiceret dokument.

Udenrigsministeriet (2008a), Opdateret strategi for Dansk støtte til civilsamfundet i udviklingslandene. Strategi og analyse, udkast, 20. maj.

Udenrigsministeriet (2008b), Regeringens udviklingspolitiske prioriteter. Plan til udgiftsrammer for bistandssamarbejdet for 2009-2013, København.

Bilag B: Interviewliste

Personer interviewet til studiet i gruppe eller individuelt

Navn	Stilling
UM	
Erik Rasmussen	Chefkonsulent, souschef, UDV
Martin Hermann	ALA kontorchef, tidl. Souschef, UDV,
Mille Døllner	Tidl. fuldmægtig på B&U, UDV
Dorthe Lange	Ny fuldmægtig på B&U, UDV
Dorthea Damkjær	Leder af Team Gender, FNG
Udenlandske aktører	
Birgitta Jansson	Programme officer, Sida
Jo Boyden	Director, Project Young Lives/DFID
Andre danske aktører	
Hanne Lund Madsen	Konsulent
Niels Hjortdahl	Tidl. programdirektør i Red Barnet, nu Chief adviser MDR-Danida Uganda
Gitte Hermansen	Meld. af Styregruppen, Kønsnet
Signe Yde-Andersen	Koordinator, Kønsnet
Lise R. Østergaard	Koordinator, Aidsnet
B&U-Netværket	
Annemette Danielsen	Koordinator
Marianne Bo Paludan	Programmedarbejder, Red Barnet
Birgit Lundbak	Programmedarbejder, Red Barnet
Mikkel Balslev	Programmedarbejder, Red Barnet
Louise Okon Willie	Programkoordinator, AC Børnehjælp
Mette Müller Kristensen	International Konsulent, DUF

Bilag C: Tværgående udfordringer

Tværgående udfordringer

Uanset udfaldet af ovenstående overvejelser og valg er det væsentligt, at Børne- og Ungdomsnetværket inddrager en række tværgående udfordringer:

- **Alliancepartnere**

I tilrettelæggelsen af sit fremtidige arbejde bør Netværket mere præcist beskrive og prioritere sine kontaktflader til eksterne samarbejdspartnere. Betydningen af disse og den indbyrdes vægtning vil selvsagt afhænge af, hvilken strategisk orientering Netværket vælger, men det forekommer under alle omstændigheder nødvendigt med en sådan diskussion.

 - Både som forum og som selvstændig aktør er det vigtigt at vurdere, i hvilket omfang netværket skal udvikle og vedligeholde kontakt til mulige samarbejdspartnere i ind- og udland, fx set i forhold til de ressourcer der anvendes på at formidle kontakter mellem netværkets egne medlemmer.
 - Mulige samarbejdspartnere omfatter bl.a fagmedarbejdere i andre udviklingsorganisationer (såvel INGOer som bilaterale og multilaterale donorer), forskere osv., og INGOer m.fl der arbejder for at fremme opmærksomheden overfor B&U.

- **Ressourcer**

De forskellige strategiske valg kræver også overvejelser om Netværkets ressourcer, herunder:

 - Betyder Netværkets strategiske valg bedre / ringere adgang til ekstern finansiering til Netværket?
 - Indebærer valgene forventning om større / mindre involvering fra medlemsorganisationernes side?
 - Indebærer valgene øgede / andre krav til de kompetencer, der skal findes i netværkets sekretariat og blandt de involverede medlemsorganisationer (f.eks. styregruppens medlemmer).

- **2010 Review af guidelines**
 - Netværket bør se tilrettelæggelsen og gennemførelsen af det kommende review af guidelines som en mulighed for i særlig grad at få belyst spørgsmål, der kobler til Netværkets egen fremtidige strategi.
 - Netværket bør vurdere, om reviewet skal drage paralleller til hvordan andre udviklingspolitiske prioritetsområder behandles i dansk bistandspolitik.
 - Netværket bør vurdere om reviewet skal sammenholde den danske indsats med erfaringer fra B&U arbejde i andre lande.

Bilag D: Forankringen af Børn og Unge i Dansk Udviklingsbistand – et historisk overblik

1995: DUF, Børnefonden, UNICEF Danmark og Red Barnet tager i fællesskab initiativ til en række møder, hvor muligheden for yderligere forankring af børn og unge i dansk udviklingsbistand diskuteres. Diskussioner med Danida påbegyndes. Ifølge Danida's NGO strategi (1993) vil Danida finansiere konsulent-bistand inden for udvalgte områder. Det diskuteres, om man kan hyre en konsulent til at afdække børn og unge i bistanden yderligere.

1996: De 4 organisationer arrangerer et internt seminar, hvor ca. 20 deltagere diskuterer mulige tilgange til opgaven. En kort fælles plan vedtages, og en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra de 4 organisationer nedsættes.

1997: En større gruppe af organisationer, som arbejder med børn og unge i bistanden, og et netværk tager form. En arbejdsgruppe nedsættes til at koordinere netværket samt at udarbejde en ansøgning om en undersøgelse vedr. børn og unge i dansk udviklingsbistand til Danida. Konkrete forhandlinger med Danida vedr. undersøgelsen om børn og unge i dansk udviklingsbistand tager form. Ministeriet er generelt positivt over for ideen, men det tager tid....

1998: DUF udgiver "Mere end den halve verden" og inviteres til i TSA (UM) at redegøre for NGO'ernes perspektiver på arbejdet med børn og unge. Mødet er indkaldt, idet Ministeriet diskuterer børn og unge – uden formålet dog er meget klart. Danida godkender ansøgningen om undersøgelse vedr. børn og unge i dansk udviklingsbistand, med et budget på 443.100 kr. Konsulenten hyres d. 1. september. Studiet omfatter et spørgeskema udsendt til 113 organisationer, smat interview med 16 organisationer, plus 2 seminarer.

1999: Konsulenten og en repræsentant fra Red Barnet inviteres af TSA til at give et oplæg om børns deltagelse. TSA udarbejder en "child protection file" til brug for Ministeriet og ambassaderne. Undersøgelsens rapport blev afsluttet i sept. Undersøgelsen fremhæver en række forhold, som skal være til stede for at kvalificere forankringen af børn og unge i dansk udviklingsbistand: træning, netværk, dokumentation, rådgiver, børnefaglige ekspertise i UM, research mv. NGO-sektionen i Danida inviterede til workshop, hvor undersøgelsens konklusioner diskuteres. Den grønne håndbog – "Børn og Unge i Udviklingsbistanden – en Håndbog i rettighedsorienteret udviklingsarbejde for og med børn og unge" blev afsluttet i november. En intern arbejdsgruppe etableres i Ministeriet med henblik på at forankre arbejdet med børn og unge. I 10-året for FN's børnekonvention udgiver Ministeriet pjecen: "Danmarks hjælp til børn i verden", som lister de børnefokuserede projekter, som Ministeriet har bidraget til – inkl. 5 udvalgte eksempler.

2000: Den interne arbejdsgruppe udvides til også at omfatte Red Barnet og DUF. Gruppen udarbejder en "handlingsplan for børn og unge i det danske udviklingssamarbejde". En identifications- og formuleringsmission: Rights and Needs of Children in Danish Development Assistance, finder sted til Nepal 12-31 Marts. Partnerskab 2000 offentliggøres i maj 2000. Børn nævnes specifikt som et prioritetsområde i udviklingsbistanden: børn er både en ressource og har potentiale som forandringsagenter i udviklingen.

2001: Danida gennemfører en situationsanalyse om børn i udviklingen kaldet: Desk study on Incorporation of the Rights of Children and Adolescents in Development Assistance. En privat konsulent hyres til at forestå opgaven. Analysen diskuteres med en gruppe udvalgte ressourcepersoner, men offentliggøres ikke. Børne- og Ungdomsnetværket etableres med vedtægter på et stiftende møde 10. oktober 2001, og indsender som fagligt netværk ansøgning til UM om finansiering af et 3-årigt kapacitetsopbygningsforløb.

2002: Der stilles spørgsmål til Udenrigsministeren i Folketinget 27. marts 2002:

"Kan Udenrigsministeren redegøre for, hvorledes regeringen agter at udmønte det særlige fokus på børn og unges rettigheder i udviklingslandene, som var et af de nye initiativer i partnerskab 2000?" Udenrigsministeren svarer: "Partnerskab 2000 og de målsætninger og principper, der er fastlagt heri, er fortsat gældende. Som opfølgning på Partnerskab 2000 vil der blive udarbejdet en handlingsplan om inddragelse af børn og unge i udviklingsarbejdet, der blandt andet vil fastlægge, hvordan børn og unge kan prioriteres i udviklingssamarbejdet".

TSA inviterer til et møde om børn (uddannelse, sundhed og beskyttelse).

I december bevilliges 3.3 mio. kr. til Børne- og Ungdomsnetværket.

2003: Børne- og Ungdomsnetværket ansætter sin første netværkskoordinator, og netværkets starter for alvor sine kompetenceopbygningsaktiviteter op.

2004: UM ansætter en konsulent til at forestå processen omkring udarbejdelse af "Guidelines for Children and Young People in Danish Development Co-operation".

Udvalgte NGO'er inviteres til at give bidrag til processen

2005: Guidelines offentliggøres, og der udarbejdes i tilknytning hertil et sæt terms of reference, som beskriver det årlige Dialogmøde, som bringer Ministeriet og en række udvalgte organisationer sammen om den årlige monitorering af guidelines. Der nedsættes en gruppe bestående af NGO'er og Ministerium til at forestå planlægningen af Dialogmødet.

Ministeriet iværksætter et review af de faglige NGO-netværk med henblik på at vurdere udkommet af bevillingerne til de faglige NGO-netværk. Reviewet leder til en opdatering af retningslinierne for Ministeriet's bevillinger til faglige netværk.

2006: Det første Dialogmøde afholdes.

Børne- og Ungdomsnetværket indsender ansøgning om en fase 2 og får bevilliget 1.990.200 kr.

Opdateret udgave af "Børn og Unge i Udviklingsbistanden – en Håndbog i rettighedsorienteret udviklingsarbejde for og med børn og unge" udgives.

2007: Det andet Dialogmøde afholdes. Rapportering (2006) på børn og unge i sektorprogrammerne indgår for første gang i mødet. NORAD og SIDA er inviteret til at holde oplæg om deres børne- og unge indsatser. Desværre må SIDA melde afbud grundet sygdom. Ideen om et nordisk samarbejde på området opstår.

Planlægningsgruppen omkring Dialogmøder tager initiativ til en diskussion med Ministeriet om, hvordan man bedst kan forberede det review af "Guidelines", som skal finde sted i 2010. NGO deltagerne i gruppen fremlægger en ide-skitse til et studie, som kan føde indtil 2010-reviewet, med Ministeriet som opdragsgiver. Ministeriet vender tilbage og siger, at man finder ideen spændende, men at man desværre ikke kan finde pengene pt.

2008: Det tredje Dialogmøde afholdes. Såvel NORAD og SIDA deltager og holder oplæg. Et nordisk donormøde – med NGO deltagelse - aftales i efteråret 2008. Nøgletaleren på mødet er Dr. Jo Boyden, direktør for det 15-årige DFID-finansierede børn og fattigdomsstudie: Young Lives.

Børne- og Ungdomsnetværket inviteres til at præsentere "Children and Young People in Danish Development Co-operation Guidelines" på Kompetence-centerets forberedelseskursus for udsendte.

Børne- og Ungdomsnetværket iværksætter studie vedr. forankring af børn og unge i dansk udviklingsbistand.

I øvrigt henvises til <http://bu-net.dk/>

Bilag E: Børn og unge i Sida og Young Lives/DFID

Børns rettigheder i Sida

Sidas udviklingsarbejde har fokus på børns rettigheder og ledes af strategien "The Rights of the Child in Swedish Development Cooperation" fra 2000. Strategien indeholder en række prioriteter for udviklingsstøtte indenfor 13 forskellige områder (bl.a. menneskerettigheder og demokrati, uddannelse, vand, infrastruktur, udvikling af den private sektor og research). Derudover opstiller strategien en stribe hensigtserklæringer, når det gælder arbejdet med særligt sårbare børn (bl.a. seksuelt udnyttede børn, børn med hiv/aids og handicappede). Endelig tilkendegiver strategien, at udviklingsarbejdet i samarbejdslandene bør undergå en række analyser om drenge og pigers situationen i det enkelte land, støttens relevans for børn, projektmålenes evne til at opfylde børns rettigheder og projektets potentialer, risici og effekt for børn.

Målet er at udvikle ekspertise på børns rettigheder i alle sektorer, men indtil nu er det kun lykkedes i de bløde sektorer og ikke indenfor fx landbrug og "økonomiske muligheder".

Strategien indeholder ikke specifikke målsætninger, milestones eller indikatorer. Strategien bliver monitoreret indirekte via monitoreringen af landeprogrammerne. Ansvar for strategien ligger i empowerment afdelingen i Sidas policy sektion.

Regeringens overordnede strategi "governmental communication" har fire prioriteter, når det gælder børn: sundhed, uddannelse, social sikkerhed og udsatte grupper (i konflikt, i institutioner, handicappede, i arbejde, seksuelt misbrugte, børn med hiv/aids). Sida har givet input til en ny regerings-strategi, da man mener, at indsatsen for børns rettigheder må justeres i den nye kontekst af Paris Deklarationen, MDGs, børns fattigdom og unges rolle. Den nye strategi forventes ikke før 2010.

Regeringen prioriterer tre områder højest: menneskerettigheder (politiske og civile), køn og miljø. Sammen med hiv/aids får disse temaer størst opmærksomhed. Disse temaer har "help desks" tilknyttet, det vil sige folk på universiteterne, som er betalt for at give faglig støtte og feed back til ansatte i Sida og på ambassaderne.

Den svenske udviklingsbistand indebærer mainstreaming af børns rettigheder i andre sektorer, hvor børn kan være del af et uddannelses- eller menneskerettighedsprogram, såvel som specifikke tiltag som fx støtte til en børne-ombudsmand.

Sida har gennemgået en omorganisering, og d. 1. oktober 2008 var en ny struktur på plads. Strukturen involverer tre sektioner: policy, operations og management. Børns rettigheder er forankret i både policy og operations. I policy sektionen er ansvaret for børns rettigheder placeret i empowerment afdelingen sammen med menneskerettigheder, demokratisk kultur, køn og good governance. I denne sektion er en fuldtidsmedarbejder beskæftiget med børns rettigheder, og en medarbejder bruger 70 % af sin tid på kontakten til UNICEF. Operations sektionen er organiseret i forhold til udviklings-programmer og er opdelt i regionale, landespecifikke og tematiske teams. I operations sektionen beskæftiger to medarbejdere sig med børns rettigheder, dog ikke på fuld tid. Selv om der er sket justeringer i den nye struktur, er prioriteringen af børns rettigheder forblevet den samme.

I Sverige er der ikke et NGO-netværk af organisationer, der arbejder med børn og unge i udviklingsbistand, som der er i Danmark. Sida ønsker at støtte oprettelsen af et sådan netværk, hvor Sida og civilsamfundet kan mødes jævnlige og give input til hinanden.

Børn og unge i Young Lives/DFID

DFID er hoved-sponsor for et 15-årigt internationalt research projekt, Young Lives, der blev iværksat i 2000 og ledes af University of Oxfam. Projektet skal undersøge forandringerne i fattigdom blandt børn over tid i gennem en omfattende analyse af børns fattigdom, samt hvilke strategier de og deres familier vælger for at klare fattigdommen. Undersøgelsen skal være med til at vurdere fremskridt hen imod MDGs. Den foregår i fire udvalgte lande: Etiopien, Indien – Andhra Pradesh staten, Peru og Vietnam.

Projektet indsamler information om 12.000 børn gennem interviews, gruppearbejde og case studier med børnene, deres forældre, lærere, repræsentanter fra lokalsamfundet og andre. I hvert af de fire lande arbejder Young Lives sammen med research institutter, regeringens statistikafdelinger og Save the Children. I England arbejder projektet sammen med flere universiteter bl.a. Open University, Institute of Education (London) og University of Reading.

Der er tale om et evidens-baseret studie, der ifølge projektdirektør Jo Boyden, vil give et håndgribeligt vidnesbyrd om og derfor større forståelse for DFIDs udviklingsprogrammers effekt på børn. Anden runde af informations-indsamling er netop foretaget, men det er endnu for tidligt at sige meget om resultaterne. Resultaterne kan følges på hjemmesiden: www.younglives.org.uk

Bilag F: Liste over medlemmer af Børne- og Ungdomsnetværket

Opdateret januar 2008

ADRA Danmark	Frøbelseminariet
Afrika InTouch	GAM3 - Urban Street Basketball Challenge
AC International Børnehjælp	GES - Foreningen Global Education through Sport
Aktion Børnehjælp	Ghana Venskabsgrupperne i Danmark
Amnesty International	International Børnehjælp
AXIS	ICYE
Ballerup-Seminariet	International Børnesolidaritet
BØRNEfonden	Landsforeningen Ungdomsringen
Baptisternes Børn og Ungdomsforbund	Leve Børnene
Children Nepal - Denmark	LO - Landsorgansiationen i Danmark
Danmission	Mellempfolkeligt Samvirke
Dansk Missionsråds Udviklingsafdeling	Operation Dagsværk
Dansk Røde Kors	Oplysningscenter om den 3. Verden (O3V)
DBL - Institute for Health and Development	Papuakids
DUI-LEG og VIRKE	Plan Danmark
CICED	Red Barnet
CVU-Sjælland	Red Barnet Ungdom
Dansk Vietnamesisk Venskabsforening	SOS-Børnebyerne
DANTAN	Stairway Danmark
De Danske Handicaporganisationer	Ungdommens Røde Kors
DUF	U-lands sekretariatet
Enheden for børne- og unge forskning	UNICEF-Danmark
Institut for Pædagogisk Antropology, Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU)	
Foreningen Sex og Samfund	(Observatør i netværket: Projekttrådgivningen)

Bilag G: ToR for studiet Børn og Unge i det Danske Udviklingssamarbejde

Børn og Unge i det Danske Udviklingssamarbejde – Forpligtende fokus og fremtid?

Baggrund for studiet

Med udgangspunkt i 'Partnerskab 2000's stærke fremhævelse af børn og unge som en central aktør i og målgruppe for det danske udviklingssamarbejde, skitserer 'Guidelines' ²udgivet i 2005 en række mulige måder, hvorpå målsætningerne i partnerskab 2000 kan realiseres.

Guidelines er imidlertid ikke bindende, men nævner en række mulige aktiviteter og tilgange, som de ansvarlige aktører kan udvikle og tilpasse til de konkrete forhold.

Der lægges i guidelines op til, at status på implementeringen af guidelines vil blive belyst på dialogmøder mellem relevante aktører, ligesom udviklingen også vil blive monitoreret som en del af det danske udviklingssamarbejdes etablerede monitorering. Et sæt terms of reference danner ramme for de årlige dialogmøder. En arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for Udenrigsministeriet og udvalgte NGO'er er i regi af Børne- og Ungdomsnetværket blevet nedsat til at forestå dialogmøderne.

Siden udgivelsen af retningslinjerne er tre dialogmøder blevet afholdt, og der er ligeledes for 2006 fra repræsentationerne rapporteret om børn og unge.

Der planlægges et eksternt review i 2010, som skal belyse fremskridt i forhold til MDG, udviklingen bi- og multilateral samt samarbejdet mellem danske aktører.

I udviklingen af guidelines og under de årlige dialogmøder har det løbende været diskuteret, om man fra dansk side skulle opstille nogle mål for, hvad man i perioden ville opnå med guidelines. Ellers vil det ved periodens afslutning kunne blive vanskeligt at konkludere, hvorvidt der har fundet fremskridt sted. Der er i dag i Udenrigsministeriet afsat ganske få personale-ressourcer til arbejdet med børn og unge i udviklingen, som er forankret dels i BFT og dels i UDV.

Børne- og Ungdomsnetværket har en gang i 2008 deltaget i forberedelsen af UM personale før udsendelse – i regi af Kompetence-centret – med henblik på at introducere guidelines.

I forbindelse med arbejdsgruppens diskussion af indholdet af det 3. dialogmøde blev en række overvejelser rejst, hvilket afspejles i følgende mål for nærværende studie.

Studiet skal bidrage til at afdække:

- Hvad skal der til for i højere grad at forpligte Udenrigsministeriet på arbejdet med børn og unge i udviklingen?
- Hvilke muligheder har NGO'erne for at øve indflydelse på Ministeriet i forhold til at fremme et mere forpligtende fokus på børn og unge i dansk udviklingsbistand?
- Hvilke scenarier for en eventuel arbejdsdeling mellem NGO'er og Udenrigsministeriet kan identificeres?

Med henblik på at belyse de tre ovennævnte punkter ønsker NGO'erne i regi af Børne- og ungdomsnetværket at gennemføre et mindre studie, som ser på, hvordan børn og unge i højere grad kan blive et forpligtende fokus for det danske Udenrigsministerium i fremtiden. Der lægges op til at søge

² "Children and Young People in Danish Development Cooperation", Guidelines, Ministry of Foreign Affairs of Denmark, 2005

information og inspiration hos andre donorer, f.eks SIDA, NORAD og Dfid. Studiet vil søge at belyse følgende punkter – men er ingenlunde begrænset til disse

1. Afdækning af, hvorvidt det at formulere konkrete mål for guidelines vil styrke disse:

Det er vigtigt at skelne mellem monitorering af guidelines og monitorering af den danske bistand rettet mod børn og unge.

- Konkrete målsætninger vil kunne formuleres i forhold til:
 - a) brugen af guidelines (fx er de blevet udbredt og anvendt?)
 - b) effekten af guidelines (hvilke initiativer for og med børn og unge har fundet sted?).

Hvis der sættes konkrete mål, vil børn og unge så automatisk blive en del af dagsordenen for Udenrigsministeriets programme committee?

2. Afdækning af muligheder og potentialer i forhold til eksisterende monitorering og rapportering

- Hvilken betydning har guidelines haft for udviklingen i relation til bistand rettet mod børn og unge, herunder integration af børn og unges rettigheder i bistanden?
- Er der på baggrund af den indkomne rapportering fra repræsentationerne særlige områder, hvor det danske udviklingssamarbejde kunne bidrage med en særlig indsats for børn og unge? Kunne man forestille sig områder, hvor geografisk eller tematisk erfaringsudveksling og/eller replikation ville være mulig og ønskelig?
- Kunne man evt. fokusere på et land/en repræsentation/en sektor og se, hvordan guidelines er blevet anvendt og hvad de har ført til. Evt. kombineret med en policy og budget analyse.
- Hvilke muligheder kan et tættere samarbejde mellem de nordiske donorer (SIDA og Norad) bibringe området?

3. Afdækning af yderligere muligheder for institutionalisering af Børn og Unge

- Vil det være muligt og ønskeligt at supplere guidelines med et action programme (a la gender og miljø)? Hvad skal der til?
- UM's gender-arbejde sker i dag i regi af en projekt-gruppe – Team Gender – hvad skal der til, for at et tema struktureres på den måde? Og hvad giver en sådan struktur af muligheder og begrænsninger?
- Kan man identificere yderligere konkrete ideer til, hvordan guidelines i højere grad kan institutionaliseres? (eller skal det være et fokus for 2010 reviewet?)
- Vigtigt med 'Easy wins', som kunne demonstrere relevansen af guidelines og indsatsen og vise vejen frem efter evalueringen i 2010. Hvad er disse?

4. NGO'ernes rolle og samspil mellem NGO'er og Udenrigsministeriet:

Der er pt. et udmærket men også forholdsvist uforpligtende samarbejde mellem danske NGO'er og Udenrigsministeriet vedrørende børn og unge i dansk bistand. Hvilke ideer til fremtidigt samspil kan identificeres? Er en egentlig arbejdsdeling mellem Ministeriet og NGO'er en mulighed?

Team-sammensætning: Studiet gennemføres af en konsulent med indgående kendskab til Ministeriets opbygning og arbejde – samt til de politiske dynamikker i dansk udviklingspolitik.

Proces: Studiet er søsat af Styregruppen for Børne- og Ungdomsnetværket. Forløb for gennemførelse af studiet skal afklares og beskrives i en inception-report, herunder skal det sikres, at planlægningsgruppen i relation til Dialogmøderne involveres på en meningsfuld vis.

Det skal ligeledes afklares, hvordan der samarbejdes med UM om gennemførelse af studiet.

Det overvejes at lade udkommet af studiet føde ind i dialogmøde 2009. På dialogmødet 2009 kunne dette studie yderligere perspektiveres ved at invitere udvalgte specialister indenfor børne/unge området

og bede dem tage udgangspunkt i guidelines og herudfra belyse, hvilke centrale brændpunkter og erfaringer, de ser i udviklingssamarbejdets fremtidige fokus på børn og unge.

Output og tidsperspektiv:

Konsulenten udarbejder en kort inception-rapport, som godkendes af Styregruppen for Børne- og Ungdomsnetværket, frø det egentlige studie iværksættes. Inception-rapporten honoreres med 1 dags betaling.

Der afsættes i alt 11 arbejdsdage til studiet, som forventes at fordele sig på følgende vis:

Inception report	1 dag
Indhentning af information om førende donorerers håndtering af børn og unge i bistanden	3 dage
Afdækning af det danske Udenrigsministeriums håndtering af og planer for børn og unge i bistanden	3 dage
Debriefing report	1 dag
Debriefing meeting	1 dage
Udarbejdelse af endelige	2 dage

Studiet gennemføres i september/oktober/november 2008. Rapport på max. 15 sider udarbejdes, og styregruppe samt planlægningsgruppe inviteres til at kommentere på udkast til rapport, før endelig rapport afleveres 30. november 2008. Et debriefing-møde afholdes med deltagelse af BU-net styregruppe samt planlægningsgruppen i relation til Dialogmøderne.

Det er endvidere hensigten, at konsulenten fremlægger rapport og resultater på Dialogmøde i 2009. Der laves en særskilt aftale og kontrakt for konsulentens formidling af resultater på Dialogmødet i 2009 med honorering på 1 arbejdsdag.

Baggrundsmateriale:

- Undersøgelsen af Børn og Unge i dansk NGO bistand (Peter Crawford, 1999)
- "Children and Young People in Danish Development Cooperation", Guidelines, Ministry of Foreign Affairs of Denmark, 2005
- "Partnerskab 2000", Udenrigsministeriet
- "The Rights of the Child in Swedish Development Cooperation", Sida
- "Young Lives – An International Study of Childhood Poverty" (www.younglives.org.uk) (DfID/Oxford University)
- "Making Children the First to Benefit: How DFID can integrate children's rights into its Country Assistance Plans", DfID March 2008